

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології

До 35-річчя кафедри культурології

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

**Альманах наукового товариства “Афіна”
кафедри культурології**

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Культуротворчий потенціал молоді і перспективи культурної
інтеграції людства у XXI століття”*

15-17 листопада 2006 року

Випуск 5

Заснований в 2000 році

Рівне – 2007

Актуальні питання культурології: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології: Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції „Культуротворчий потенціал молоді і перспективи культурної інтеграції людства у XXI століття”. – Випуск 5. – Рівне: РДГУ, 2007. – 181 с.

Виткалов В.Г. - **Головний редактор:**
- кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри культурології РДГУ (голова редколегії)

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. - доктор філософських наук, професор ДАКККіМ (Київ);
Баканурський А.Г. - доктор мистецтвознавства, професор (Одеса);
Воробйов А.М. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ;
Граб О.В. - кандидат мистецтвознавства, доцент, куратор студентського наукового товариства „Афіна” РДГУ;

Дем’янчук О.Н. - доктор педагогічних наук, професор Волинського державного університету ім. Лесі Українки;

Жилиук С.І. - доктор історичних наук, професор РДГУ;
Кралуц П.М. - доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”;
Круль П.Ф. - доктор мистецтвознавства, професор НУ ім.В.Стефаніка (Івано-Франківськ);

Кушнарєнко Н.М. - доктор педагогічних наук, професор (ХДАК);
Постоловський Р.М. - кандидат історичних наук, професор РДГУ, Заслужений діяч науки і техніки України;

Стоколос Н.Г. - доктор історичних наук, професор РДГУ;
Поніманська Т.І. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ;
Троян С.С. - доктор історичних наук, професор РДГУ;
Уланова С.І. - доктор філософських наук, професор ДАКККіМ (Київ);
Швецова-Водка Г.М. - доктор історичних наук, професор РДГУ.

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. - доктор філософських наук, професор Волинського державного університету ім. Лесі Українки ;
Брилін Б.А. - доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського.

Науковий редактор – **проф. Виткалов В.Г.**
Упорядники випуску – **проф. Виткалов В.Г., Граб О.В.**

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 29.12.2005 р.).

Відповідальність за достовірність представленою матеріалу, а також за точність наведених цитат, імен, дат тощо несуть автори. Редакція залишає за собою право корегувати матеріали. Рукописи не рецензуються й авторам не повертаються. Редакція може й не поділяти точку зору авторів.

на саму людину, на розвиток закладених у ній здібностей, особливо її морально-духовних сил, на вдосконалення її життя, на реалізацію сенсу свого життя і призначення. Необхідно виховувати розуміння того, що основна функція сім'ї полягає у задоволенні індивідуальних потреб дорослих членів у батьківстві та материнстві, взаєминах з дітьми, їхньому вихованні, самореалізації у дітях.

Вихідним моментом готовності людини до шлюбу і створення сім'ї є діяльне розуміння нею суспільної значимості своїх дій, визначених зобов'язаннями одного перед одним, відповідальності за сім'ю й дітей, добровільне сприйняття неминучих у сімейному житті клопотів і обмеження особистої свободи. На жаль, розуміння цього далеко не завжди властиве сучасним юнакам і дівчатам, через що спостерігається суцільний перехід до неформальних сексуальних взаємин, заснованих виключно на емоціях взаємин любові без кохання, без будь-яких обов'язків партнерів і турботи про здоров'я одне одного та майбутніх дітей. Сучасна молодь часто не усвідомлює моральної відповідальності, не розуміє соціальної ролі сім'ї у фізичному і духовному відновленні населення і трудових ресурсів, а також того, що без сім'ї, якщо вона зникне, саме існування людства постане під загрозою.

Є тут і глибоко особисте для будь-кого із нас. Юнаки і дівчата повинні досить чітко усвідомлювати непросту істину, що шлюбно-сімейні стосунки вимагають і усвідомленого самообмеження, відмови від багатьох інших, часто дуже привабливих людей тієї чи іншої статі. А це означає, що до створення сім'ї юнаки і дівчата мають підходити з усією відповідальністю і розумінням можливих наслідків, до яких призведе шлюб [1, с.186-190].

Виховання і самовиховання необхідних для життя в шлюбі якостей – одне із найважливіших завдань навчальних закладів. Не випадково А. С.Макаренко писав, що, якщо, підростаючи, дитина не навчиться любити батьків, братів і сестер, рідних, близьких, якщо в її характері закладені зародки глибокого егоїзму, дуже важко розраховувати, що вона буде здатна покохати вибрану нею іншу людину. А В. О. Сухомлинський справедливо стверджував, що якоїсь спеціальної „науки любові” немає – є „наука людяності”.

Виділимо ще одну комплексну характеристику особистості, як необхідну умову щасливого шлюбу – спрямованість на іншу людину, що передбачає уміння і бажання розуміти її, враховувати її інтереси, смаки і звички, а також цілий комплекс вимог, обов'язків і соціальних стандартів поведінки, якими регулюється сімейне життя. До них належать:

- готовність узяти на себе нову систему обов'язків у ставленні до свого шлюбного партнера і майбутніх дітей та відповідальність за їхню поведінку та вихованість;
- повага прав і гідності інших членів сімейного союзу, визнання принципу рівності в людських взаєминах;
- готовність до міжлюдського спілкування і співробітництва, узгодження взаємодії, що у свою чергу передбачає високу моральну культуру;
- уміння пристосуватися до звичок і рис характеру іншої людини та розуміння її духовних потреб і стану.

Соціолог В. А. Сисенко ввів поняття здатності до шлюбу, яка складається зі:

- здатності турбуватися про іншу людину, до самопожертви, діяльно робити добро;
- здатності співчувати, співпереживати, шкодувати, тобто „входити” в емоційний стан іншого партнера, розуміти його радощі і горе, хвилювання й невдачі, поразки й перемоги, знаходити духовну єдність;
- здатності до кооперування, співробітництва, міжлюдського спілкування, набуття навичок і вмінь багатьох видів роботи, організації домашнього затишку;
- високої етичної культури, яка передбачає вміння бути терпимим і поблажливим, великодушним і добрим, сприймати іншу людину з усіма її дивацтвами і недоліками, заглушати власний егоїзм.

Отже, вищий навчальний заклад повинен узяти на себе відповідальність за створення системи взаємодії партнерського трикутника „сім'я – навчальний заклад – суспільство”, основними категоріями якого є власне навчальний процес, виховання, культура в широкому розумінні, соціальне оточення, інформаційний простір. Виховувати у студентів розуміння триединої функції сім'ї: сім'я – це соціально-правовий інститут, сім'я – це соціально-культурний інститут, сім'я – це мала соціальна група, особлива форма подружжя чоловіка і жінки для повноцінного відтворення наступного покоління.

Джерельні приписи

1. Афанасьева Т. М., Дюжева О. А., Камай В. И. От я до мы: Азбука семейной жизни. – М.: Педагогика, 1983. – 334 с.
2. Бойко О. П. Партнерство школи, сім'ї та органів самоорганізації населення у справі соціалізації молоді // Педагогіка і психологія. – 2005. – №2. – С.17 – 22.
3. Гасюк Л. М. Формування професійної етики молодших спеціалістів сфери побутового обслуговування у системі навчально-виховної роботи коледжу: Дис... канд. пед. наук: 13. 00. 04. – Черкаси, 2004. – 213 с.
4. Кравченко Т. В., Грубавіна І. М. Допомога батькам у вихованні дітей: Методичні рекомендації для соціальних працівників. – К.: Держсоцслужба, 2005. – 100 с.
5. Миропольська Н. Є, Белкіна Е. В., Масол Л. М., Оніщенко О. І. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.: іл.

спец. „Культурологія” РДГУ
н.к. – доц. Шолудько Н.Г.

ГЕНДЕРНА СТРУКТУРА СІМ'Ї: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Гендерна структура сім'ї є важливим соціально-психологічним чинником забезпечення її життєдіяльності. У ній визначені гендерні обов'язки кожного з членів сім'ї, їх залежність від бажань і намірів подружжя, стереотипів і соціальних норм сімейного життя. Адже проблеми розподілу і виконання сімейних ролей у сучасних умовах економічної і соціальної перебудови в Україні набували особливої актуальності.

За формою сучасні сім'ї, як відомо, поділяються на традиційні й егалітарні. Це дві різні системи розподілу внутрішньо сімейних ролей. Так, традиційна сім'я – це сім'я, де за подружжям відповідно до їхньої статті закріпленні певні ролі – жінка відіграє роль матері й господині, чоловік в основному відповідає за матеріальне забезпечення і сексуальні стосунки. В егалітарній сім'ї фактично всі ролі розподіляються між партнерами переважно порівну, позначаються конкретними уподобаннями та можливостями партнерів [3, с.54].

Структура сімейних ролей у плані традиційності егалітарності не є постійною і може змінюватися залежно від обставин, зокрема етапу її існування, наявності чи відсутності дітей, професійного становлення.

Дослідження гендерної структури сім'ї свідчить, що однією з найбільш вагомих проблем є саме виділення ролей, оскільки вони можуть бути трактовані з різних позицій. Наприклад, інструментально-експресивні ролі можуть бути сформульовані і ще достатньо-узагальнені (роль господині – господаря), так і на основі часткових сімейних функцій (купівля продуктів і приготування їжі, догляд за дітьми, прибирання і ремонт житла, праця у власному домі) [1, с.80]. Суворих правил або теоретичного обґрунтування того, як потрібно розподіляти сімейні ролі, фактично не існує. Швидше є певна, найбільш поширена традиція виділення й опису таких сімейних ролей:

- матеріальне забезпечення;
- господар (господиня);
- догляд за дітьми;
- виховання дітей старшого віку;
- сексуальний партнер;
- організатор розваг;
- сімейний психотерапевт;
- організація родинних зв'язків [2, с.54].

Розподіл і виконання сімейних ролей рідко відбувається без гендерного суперництва, суперечок і навіть конфліктів. Так, за даними соціальної служби [2], близько 20% опитуваних зазначили про наявність гендерного конфлікту у своїй сім'ї. У молодій сім'ї він зумовлений, як правило, недостатньою готовністю чоловіка і дружини до виконання сімейних ролей (слабкою ролевою ідентифікацією, недостатньою ролевою компетентністю). Це характерно для етапу перехідних форм сімейного укладу. Найчастіше гендерний конфлікт з'являється при виконанні „жіночих” і „чоловічих” обов'язків і пов'язаний з проблемою влади у сім'ї. Відносини влади є одним із важливих факторів встановлення молоді сім'ї і визначаються такими чинниками, як: характерологічні особливості подружжя (лідер – підлеглий), виконання більшості сімейних ролей чи основних із них, емансипованість молоді сім'ї в цілому. У молодих сім'ях значна частина гендерних конфліктів пов'язана з розподілом домашніх обов'язків.

Найбільший відсоток опитаних становлять ті сім'ї (51, 4%), де сімейні ролі розподілялися так, щоб дружина виконувала домашню роботу і доглядала за дітьми. Зовсім мало опитуваних (1, 8%) відповідали, що бажано, щоб частину домашньої роботи виконував і чоловік.

Рольова структура молоді сім'ї значною мірою залежить від того, які домашні обов'язки вони виконували, будучи дітьми. На думку відомого психолога Р. С.Немова, починаючи з чотирьох – п'яти років, дитина повинна мати постійні обов'язки по господарству, і це є необхідною умовою для особистісного зростання [4, с.31]. Залежно від того, у якій сім'ї, традиційній чи егалітарній, зростали молоді люди, так, відповідно, і формувалися їх установки щодо певного розподілу жіночих і чоловічих обов'язків у сім'ї, а також засвоювалися відповідні навички та уміння для їх виконання.

Т. Говорун, аналізуючи статеві ролі чоловіків та жінок, зазначає: „Хоч українська родина й зберегла високий статус жінки-матері, проти насадження патріархальної нормативної шлюбності позначилися на зміні ціннісних орієнтацій як чоловіків, так і жінок. В масовій свідомості вкоренилося переконання, що тільки жінка здатна справлятися з веденням домашнього господарства, тільки їй під силу прати, куварити, прибирати, доглядати” [1, с.80].

Аналіз часу, витраченого на виконання домашніх обов'язків молодими подружжями, виявив, що жінка в середньому витрачає в 6-8 разів більше часу, ніж чоловік (приготування їжі забирає у жінок 10-12 годин на тиждень, у чоловіків – 1-1, 5 години; купівля продуктів – відповідно 4 і півгодини; прання – 4 години і 15-20 хвилин). Прибиранням квартири займаються понад 80% жінок і лише близько 20% чоловіків. Допмагають дітям у підготовці шкільних завдань понад 70% жінок і лише 10% чоловіків [1, с.81].

Роль психотерапевта є однією із найбільш важливих функцій у молодій сім'ї. Реалізація цієї ролі пов'язана з активністю, спрямованою на вирішення особистих проблем партнера – вислухати, допомогти розібратися в проблемі, емоційно підтримати. За даними всіх соціальних служб, жінки краще виконують цю роль, ніж чоловіки.

Внутрішньо і зовнішньо сімейна діяльність не обмежується тільки сферою господарсько-економічних взаємовідносин. Важливе значення відіграє і вміло організоване дозвілля. Сімейне дозвілля повинно здійснювати розвиваючий вплив на усіх членів родини: підвищувати їх освітній, загальнокультурний рівень, об'єднувати спільністю інтересів, переживань. Цю роль чоловік і дружина виконують переважно однаково.

У сучасній молодій сім'ї зберігається гендерна диспропорція між обов'язками (в бік збільшення різних видів домашньої роботи для жінок). Чоловіки беруть участь у веденні домашнього господарства, але переважно тоді, коли це не потребує значних затрат часу.

Аналіз становлення структури сімейних ролей свідчить, що в значній частині молодих пар визначається тенденція до формуванні сім'ї егалітарного типу. Разом із тим оцінка процесу засвоєння і присвоєння ролей відбувається не безконфліктно і відбиває особливості як адаптаційного періоду життя молодої сім'ї, так і перехідних, від традиційних до егалітарних форм інституту сім'ї. Ускладнює процес становлення рольової структури сім'ї також інфантилізм значної частини молоді, що виявляється в неготовності засвоїти основні сімейні ролі, у неспроможності виконати певні види домашніх обов'язків, у залежності від батьківської сім'ї.

Джерельні приписи

1. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / За ред. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003.
2. Молода сім'я. Соціально-психологічна допомога у вирішенні проблем. – Рівне, 1996.
3. Немов Р. С. Психологія: В 3-х кн. Кн. 2. Психологія образования. – 2-е изд. – М., 1995.
4. Словарь гендерных терминов / Под. ред. А. А. Денисовой. – М., 2002.
5. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За ред. А. Й. Капської. – К., 2000.
6. Соціальна робота з молоддю, яка вступає в шлюб / За заг. ред. А. О. Бучака. – Рівне, 2001.

УДК 379. 8. 092

Коберська Т.М. – ст. IV курсу
спец. „Культурологія” РДГУ
н.к. – викл. Глушук О.Г.

САМОРОЗВИТОК І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ

Дозвілля як явище культури постійно привертає до себе значну увагу науковців. Упродовж усього розвитку суспільства питання щодо організації та проведення змістовного дозвілля посідало чільне місце у різноманітних науках: культурології, психології, філософії тощо. Крім того, це явище є сферою для саморозвитку та самореалізації молоді.

Проблема організації дозвілля ніколи не втрачала своєї актуальності. Дозвілля як складова вільного часу відіграє важливу роль у формуванні особистості. Форми і шляхи використання вільного часу певною мірою визначають саморозвиток особистості, її здібностей, нахилів, інтересів, а також позначаються на якості навчання та роботи. Відповідно і виховна функція виявляється в різних формах: у громадській діяльності, творчій активності, міжособистісному спілкуванні тощо. Її значення підсилюється добровільним, неформальним характером спілкування у вільний від роботи чи навчання час, а також прагненням молодих людей до численних комунікативних контактів.

Взагалі саме період молодості є найбільш сприятливим для самоствердження і самореалізації, а також у цей час досить активно відбувається спілкування та легко встановлюються особистісні стосунки.

Молодість є саме тим чудовим моментом життя, коли людина максимально працездатна, а також стійка до моральних, фізичних і психологічних навантажень. У молодості набагато легше здобуваються необхідні для обраної професії вміння та навички, розвиваються необхідні особистісні якості. Тобто відбувається не лише вибір майбутньої професії, супутника життя і створення власної сім'ї, але й сама людина реалізується та розвивається.

Проблемами молоді цікавляться багато вчених. Значну увагу цьому питанню приділяють вітчизняні дослідники та науковці різних галузей, зокрема філософії, соціології, педагогіки, психології. Соціально-філософські проблеми молоді як важливої соціальної групи суспільства знайшли своє відображення у працях С. Іконнікової, І. Ільїнського, І. Копа та інших учених. Значний внесок у дослідження дозвілля молоді зробили Г. Пруденський, Б. Трушин, В. Піменова, О. Гордон та чимало інших. До досліджуваної нами проблеми близькі праці і О. Беляєва, О. Каргіна, Т. Бакланова та інші, у яких висвітлено питання із саморозвитку й самореалізації особистості у сфері дозвілля, а також Г. Андрєєва й О. Петровського, де прослідковано питання психології особистості. Дослідження цих авторів мають важливе значення для удосконалення теорії та методики культурно-дозвілевої діяльності молоді.

Власне, на сучасному етапі розвитку суспільства досить загострена проблема вибору та організації змістовного дозвілля, що є важливим у саморозвитку і самореалізації молодої людини.

Дослідження вчених (зокрема В. Бочелюк, В. Бочелюк, Н. Бабенко, які розкривають зміст вільного часу і дозвіллевої діяльності, а також сприйняття аудиторією різноманітних програм у сучасних дозвіллевих закладах культури) та життєві спостереження свідчать про те, що молодь потребує змістовного та саморозвивального проведення вільного часу. Однак значна частина молодих людей (зважаючи на матеріальне становище та власну необізнаність про дозвіллеві заклади) використовує не ті форми проведення вільного часу, які бажає, а ті, які найбільш широко

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО РЕКТОРА	3
<i>Виткалов В.Г., Граб О.В.</i> МОЛОДЬ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДРУГОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ „КУЛЬТУРОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІ І ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДСТВА У ХХІ СТОЛІТТЯ”	4
РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМИ ГЕНЕЗИ КУЛЬТУРИ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
<i>Шевчук М.В.</i> УКРАЇНСЬКА МЕНТАЛЬНІСТЬ ЯК ЄДНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУ: ДОСВІД ДЛЯ МОЛОДОЇ ГЕНЕРАЦІЇ	7
<i>Корольчук О. І.</i> МОРАЛЬНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	9
<i>Возна Т.О.</i> ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КУЛЬТУРНОГО РІВНЯ МОЛОДІ.....	10
<i>Кутузова Г.</i> АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	13
<i>Перець О.М.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО ПЕДАГОГІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	15
<i>Терновенко Д.С.</i> ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ (на прикладі студентської молоді ЛНПУ ім. Т.Шевченка).....	18
<i>Потапчук Т.В.</i> МОРАЛЬНО-ДУХОВНІ ЦІННОСТІ І ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ УСТАНОВОК СТАРШОКЛАСНИКІВ	21
<i>Пузиченко Т.</i> ГУРТКИ, ТВОРЧІ ОБ’ЄДНАННЯ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК СФЕРА РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	23
<i>Терешко Л.В.</i> КУЛЬТУРА ЗДОРОВ’Я СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	27
<i>Терешко Л.В.</i> КУЛЬТУРА ЗДОРОВ’Я ОСОБИСТОСТІ В ІСТОРІЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ.....	30
<i>Семенович О.Л.</i> ІСТОРІОГРАФІЯ ДАВНЬОРУСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ВОЛИНИ.....	33
<i>Шевчук О.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З МОЛОДДЮ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ РІВНЕНСЬКОЇ „ПРОСВІТИ”	37
РОЗДІЛ ІІ. ДИНАМІКА КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	
<i>Шевчук К.С.</i> ЕТИЧНИЙ ВИМІР ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	39
<i>Виткалов С.В.</i> МОЛОДЬ У КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ (регіональний аспект)	44
<i>Кузьмук О.М.</i> НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА В УМОВАХ ТВОРЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА	46
<i>М’якота І.В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ.....	48
<i>Шуба А.І.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РІВНЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ УТВЕРДЖЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ	51
<i>Кучина Н.І.</i> СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВИДАВНИЦТВА В УКРАЇНІ	54
<i>Швая Д.В.</i> ПРОБЛЕМА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	58
<i>Війтович Г. В.</i> ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	

СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	60
<i>Гумен Ю.В.</i> ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ І СУЧАСНА СТУДЕНТСЬКА МОЛОДЬ	62
<i>Марчук Ю. М.</i> МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА ФІЛЬТРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЯК КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	64
<i>Кравченко Т.В.</i> ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ.....	67
<i>Вакульчук М.В.</i> МАЙСТЕРНІСТЬ ТА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ	69
<i>Старенька О.О.</i> ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ (на прикладі художньо-педагогічного факультету РДГУ).....	73
<i>Шеретюк Р.М.</i> РЕЛІГІЙНИЙ ФАКТОР У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	74
<i>Куліда К.М.</i> ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	76
<i>Пшебільська Л.Г.</i> ТЕНДЕНЦІЇ В ЗМІНАХ СТРУКТУРИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	78
<i>Хоменко О. В.</i> ЗАПИТИ І ПОТРЕБИ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ (на матеріалах РІС КСУ)	80
<i>Савич К.</i> СЛЕНГ ЯК СКЛАДОВА МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ.....	82
<i>Карпович К.П.</i> САКРАЛЬНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА У КОНТЕКСТІ ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ.....	84
<i>Загаєвська О.</i> ХРИСТІЯНСЬКА ЕТИКА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	86
<i>Ковальчук Л.М.</i> ХРИСТІЯНСЬКА МОРАЛЬ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОГО ТА ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	89
<i>Миркевич О.В.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ОСНОВА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ РУХІВ.....	91
<i>Кузіч Р.С.</i> МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ КУЛЬТУРИ.....	93
<i>Гончаров А.О.</i> УПА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ: МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ	96
<i>Перебийнос С.І.</i> КОМУНІКАТИВНІСТЬ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ: ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗНАЙОМСТВА (на матеріалах РІС КСУ)	98
<i>Заладовська О. В.</i> СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЮБ: ПОГЛЯД МОЛОДІ.....	100
<i>Бондарчук А.Я.</i> ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ СІМЕЙНИХ ВЗАЄМИН.....	102
<i>Заладовська О.В.</i> ГЕНДЕРНА СТРУКТУРА СІМ'Ї: СОЦІАЛЬНО-Педагогічний АСПЕКТ.....	104
<i>Коберська Т.М.</i> САМОРОЗВИТОК І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ.....	106
<i>Левенець М., Старенька О.</i> ЛІДЕРСТВО ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ САМОСТВЕРДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	108
<i>Чаус Ю.А.</i> ОБРАЗ РЕЛІГІЙНОСТІ В СТУДЕНТСЬКІЙ СУБКУЛЬТУРІ.....	111

РОЗДІЛ III. ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ МОЛОДІ

<i>Деркач М.В.</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ СЕМІОТИКИ ТА ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ЕСТЕТИКИ	113
<i>Гнатюк В.</i> ОБРАЗ РЕЦИПІЄНТА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ В АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ (на матеріалі класицизму і бароко).....	115
<i>Кошова І. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ СВІТСЬКОГО ПОРТРЕТА ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ ПЕРІОДУ БАРОКО У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО ОБРАЗОТВОРЕННЯ.....	118
<i>Макотера А.В.</i> РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ НА ПРИКЛАДІ РОЗГЛЯДУ ПОРТРЕТНОГО ЖИВОПИСУ УКРАЇНИ ХVIII-XIX ст.....	120
<i>Бєдакова С.В.</i> ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ ЗДОБУТКИ ВИКЛАДАЧІВ ПРАЗЬКОЇ КОНСЕРВАТОРІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ.....	123
<i>Бєлова О. С.</i> НЕОБАРОКО В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ 1920-х рр.....	126
<i>Бєлова О. С.</i> КОНЦЕПЦІЯ ДУХОВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: УРОКИ ІСТОРІЇ (на прикладі діяльності українського театру Л. Курбаса).....	128
<i>Шепелева І.А.</i> РОЛЬ УКРАЇНСЬКОГО АНДЕГРАУНДУ В ПОШУКУ ДУХОВНОЇ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	131
<i>Парфенюк В.І.</i> ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ Й ПАТРІОТИЗМУ МОЛОДІ (на прикладі історичного роману Р.Іваничука „Мальви”).....	137
<i>Купець Л.М.</i> ПРОЗОВА ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА ЯК ФЕНОМЕН ПОСТМОДЕРНУ.....	140
<i>Дацик М.В., Левенець М.В.</i> МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРАКТИКИ: ДО ПИТАННЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	143
<i>Шемуровська О., Черуха А.А.</i> ФОЛЬКЛОР ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	146
<i>Федоришин М.В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ КОЛЯДНИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ФЕСТИВАЛІВ, СВЯТ ТА КОНКУРСІВ НА ВОЛИНІ. 149	
<i>Радковська Л.М.</i> ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНА ТА ВИХОВНА РОЛЬ ДУХОВНОЇ МУЗИКИ.....	151
<i>Соловійов В.А.</i> ПСИХОЛОГО-ЕМОЦІЙНИЙ ЕФЕКТ СПРИЙМАННЯ МУЗИЧНОГО ТВОРУ	154
<i>Довбенчук О.І.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ НА КРАСЗНАВЧОМУ МАТЕРІАЛІ	157
<i>Глухенький М.Ф.</i> ВИВЧЕННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ЗВ’ЯЗКІВ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ- ІМПРЕСІОНІСТІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ПРОЦЕСІВ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	159
<i>Власюк Г.І.</i> МУЗЕЄФІКАЦІЯ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ У КОНТЕКСТІ ВІДРОДЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНИ.....	161
<i>Глушук О.Г.</i> АМАТОРСТВО ЯК СФЕРА РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ	165
<i>Швець Л.В.</i> ТРАДИЦІЇ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	167
<i>Помогалова К.В., Аксьонова І.О.</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ (на прикладі Студентського Центру моди Брянківського технолого-економічного технікуму Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка).....	170
<i>Крайлюк Л.В.</i> ТВОРЧА СПАДЩИНА НІЛА ХАСЕВИЧА У СИСТЕМІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*Альманах наукового товариства “Афіна” кафедри культурології
Рівненського державного гуманітарного університету*

Випуск 5

Наукове редагування – *проф. Виткалов В.Г.*
Комп’ютерна верстка та макет – *Кравчук В.Ю.*
Упорядкування і коректура – *Виткалов В.Г., Граб О.В.*
Редактор – *Парфенюк В.І.*
Відповідальна за випуск – *Виткалов В.Г.*

Здано до набору 10.12.2005. Підписано до друку 20.02.2006.
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. арк. 21. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології. Тел. 8 (0362) 22-20-32

Актуальні питання культурології: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології:
Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції „Культуротворчий потенціал молоді і
перспективи культурної інтеграції людства у ХХІ століття”. – Випуск 5. – Рівне: РДГУ, 2007. – 181 с.

**ББК 71.0
УДК 168.522**